

Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 01-3542/1
18/11/2022. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Правни статус фриленсера као привредних субјеката”, кандидата Вешковић Сава, број досјеа М003/20-О студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 18/11/2022. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.
2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.
3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.
4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

КОМИСИЈИ ЗА ДОКТОРСКЕ И МАСТЕР СТУДИЈЕ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

Одлуком декана Правног факултета у Нишу, бр.01-3397, од 09.11.2022. године, образована је Комисија за писање извештаја за оцену и јавну одбрану завршног мастер рада под називом „Правни статус фриленсера као привредних субјеката“, кандидата Сава Вешковића, студента мастер академских студија права, број досијеа М003/20-О, у саставу:

- 1) Проф. Милена Јовановић – Zattila, редовни професор Правног факултета у Нишу, ментор и председник Комисије;
- 2) Проф. др Предраг Цветковић, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан;
- 3) Проф. др Видоје Спасић, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан.

Након што је проучила завршни рад кандидата, Комисија за писање извештаја за оцену и јавну одбрану завршног мастер рада подноси Комисији за докторске и мастер студије следећи:

ИЗВЕШТАЈ

I Анализа садржине мастер рада

1. Мастер рад кандидата Сава Вешковића „ Правни статус фриленсера као привредних субјеката“, има 108 страна куцаног текста, проредом 1,5. Списак литературе садржи 72 библиографске јединице претежно на енглеском и мањи број на српском језику. Поред библиографије, наведено је и 28 извора друге истраживачке грађе, 24 интернет извора и 4 судске одлуке, коришћених приликом израде мастер рада. Рад садржи 142 напомене.

Структуру рада чини увод, 5 поглавља и закључак.

У уводном делу кандидат прави историјски осврт на настанак и развој појма фриленсера, али и уочава разлику између ове категорије лица и *online* пословања на глобалном тржишту посредством дигиталних платформи.

У првом поглављу („Појам фриленсера“) кандидат анализира генезу појма фриленсера, који се одређују као аутономни пружаоци услуга. Поред тога, поставља и питање њиховог правног статуса, где се указује на законско непрепознавање ове категорије лица претежно у европском законодавству. Одсуство дефинисања статуса фриленсера је присутно и у домаћем праву. У Закону о привредним друштвима изостаје формулација ове категорије лица. Многи фриленсери себе сматрају предузетницима, иако се поставља питање да ли између ова два појма може стајати знак једнакости. При оваквом појмовном сагледавању предузетника и фриленсера, осим лукративног циља, присутне су и друге сличности у њиховом пословању, попут самосталности и одговорности. Са становишта привредног пословања сарадња предузетника и фриленсера је незаобилазна, и у том пословном односу статус послодавца може да има само предузетник. У оквиру овог поглавља указује се на територијални принцип сагледавања пословања привредних субјеката генерално, као и на проблем који настаје када фриленсери иступају као физичка лица. Како је код домаћих фриленсера, осим нерегулисаног статуса, највећи проблем и порески третман, неопходно је да се поводом тога разлуче резиденти од фриленсера који послују као нерезиденти у нашој држави. На крају првог дела анализирају се платформе за фриленсинг пословање.

Наредно поглавље ("Фриленсери у праву Републике Србије") указује на непрепознатљивост фриленсера као посебне категорије од стране домаћег законодавца. Са аспекта привредног пословања, првенствено се наводи Закон о привредним друштвима који уређује статус привредних субјеката на тржишту, али и закони из области радног права и обавезног социјаног осигурања. Кандидат указује на апсурдност оваквог положаја, обзиром да се Србија налази у десет најбрже растућих фриленсинг тржишта на свету. Утешно за нашег законодавца је чињеница да је недефинисање фриленсера присутно и код многих држава чланица ЕУ. Међутим, иако им домаћи закони не гарантују никаква права при обављању њихове делатности, држава, односно Пореска управа, октобра 2020. године упутила им је позив као пореским обвезницима. У овом позиву нису насловљени фриленсери из разлога што их домаћи закони не препознају, али се према свему судећи позивна обавеза односи на њих, као и на сва физичка лица која су по неком основу имала прилив средстава из иностранства. Да случај буде још тежи за фриленсере, надлежни орган је овој одлуци придодао ретроактивно дејство за период почев од 2015. године. На

овакав потез надлежног органа и чињенице да вишегодишње пореско дуговање представља велико оптерећење и да самим тим доводи у питање њихово даље пословање, фриленсери су одговорили грађанским протестом и саопштењем да нису знали за ову обавезу. Међутим, одговор надлежних је уследио у духу латинске сентенце *ignorantia legis non excusat*, односно да су прописи једнаки за све и да их непознавање права не оправдава. Од тог тренутка почиње правна борба између фриленсера и државе, ради кориговања и прецизирања њихове пореске обавезе, али и у погледу регулисања њиховог статуса, права и обавеза у законодавству наше земље. У овом делу кандидат се бави и прописима који би требало да одреде статус фриленсера, превасходно Законом о пензијском и инвалидском осигурању и Законом о раду. Посебан нагласак је на Закону о привредним друштвима којим се уређује правни положај привредних друштава, предузетника и других облика организовања, зарад њиховог несметаног тржишног пословања. Непрепознавање фриленсера у оквирима овог закона је донекле и разумљиво, с обзиром да су они у пословном односу најчешће наспрам привредног субјекта регистрованог према овом закону. Према томе, прихватљивије је њихов статус, који је приближан статусу радника, потражити у Закону о раду.

Поглавље насловљено као ("Упоредноправни положај фриленсера") даје упоредни приказ сагледавања статуса фриленсера из угла држава чланица ЕУ (Белгија, Француска, Немачка, Италија Велика Британија), као и решења појединих држава у региону (Северна Македонија). Закључак иде у правцу непостојања регулативе у бројним европским државама, док је указано на решење у законодавству Северне Македоније као једноставно и ефикасно. Посебна пажња посвећена је положају фриленсера у САД-у као колевци развоја овог начина пословања. За разлику од многих европских држава које једва да препознају фриленсере у свом законодавству, САД, односно град Њујорк, може да се похвали Законом о слободним професијама (*The Freelance Isn't Free Law*) из 2017. год. којим се децидно уређује пословање фриленсера. Разлози за доношење овог закона су бројни, али се као основни наводи одсуство правне заштите фриленсера приликом пословања и наплате својих потраживања од послодаваца. Самим тим, овај Закон настоји да обезбеди основну заштиту фриленсерима, са циљем да смањи време које они троше на наплату својих потраживања и уједно омогући да посвећеније развијају своје пословање и промоцију својих услуга. Тим поводом, у Закону се дефинише статус страна у фриленсинг

односу, његова садржина, затим се предвиђа када је обавезно закључивање уговора, а потом се нормирају услов, рок и заштита при плаћању фриленсера, као и правна помоћ и одштета у случају повреде уговорних обавеза.

У поглављу 5 ("Анализа истраживања") кандидат је спровео практично истраживање о фриленсерима. У досадашњој домаћој пракси спроведено је тек неколико истраживања са овом тематиком, али свакако недовољно да би се са сигурношћу могло говорити о њиховом правном положају у нашој земљи. Након што су фриленсери постали друштвено актуелна тема у нашем друштву, Влада РС је најавила усвајање Закона о флексибилним облицима рада, којим би, између осталог, требало да се дефинише и статус фриленсера. Тим поводом, кандидат је спровео истраживање са циљем да се испита, а уједно и укаже на тренутни правни положај, потребе и проблеме који карактеришу фриленсере у нашој земљи приликом пословања на глобалном тржишту посредством дигиталних платформи. Истраживање је спроведено *online* посредством друштвених мрежа у периоду од 10. јула до 10. августа текуће године. За потребе истраживања коришћен је статистички метод приликом обраде упитника са укупно 33 питања. Прикупљено је укупно 217 одговора, од чега су 186 испитаника одговорили да послују преко *online* платформи као фриленсери. Не узимајући у обзир одговоре испитаника који су послали празан или делимично попуњен упитник, добија се коначни узорак од 167 одговора који је коришћен у овој анализи. Анализа истраживања је подељена у три тематске области, и то: демографско сагледавање фриленсера, правноекономски положај фриленсера и статусноправна форма пословања фриленсера. Највећи број испитаника и даље послује као физичко лице, али већина њих има у плану да то промени у наредном периоду. На такву одлуку су их подстакле мере опорезивања сагласно Изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана које се, између осталог, односе и на фриленсинг пословање, с обзиром да предвиђене форме пружају одговарајуће повластице приликом обрачунавања пореза. Очекивано је да ће већина испитаника у догледно време своје даље пословање регистровати у предузетничку форму, јер је најближа њиховом тренутном статусу пословања, односно физичком лицу. Међутим, препознаје се и број испитаника који планирају да своје фриленсинг пословање региструју у форми ДОО. За њих се претпоставља да остварују енормне приходе као физичка лица, али и да послују на озбиљнијим пројектима за разлику од већине других фриленсера. Такође, безмало трећина

испитаника је потврдила тежњу за регистрањем свог пословања, али је неодлучна у којој форми. Претпоставка оваквог виђења је одсуство информисаности о правним формама. Из овога следи да је фриленсинг заједница у Србији у стадијуму реорганизовања форме свог пословања, али да је притом недовољно едукована у том погледу.

У закључку кандидат описује најважније резултате свог истраживања и износи релевантне констатације у вези са предметом истраживања мастер рада.

II Оцена мастер рада

Мастер рад „Правни статус фриленсера као привредних субјеката“, кандидата Сава Вешковића, резултат је обраде значајне и веома актуелне теме у области Компанијског права. Динамичност тржишног пословања под утицајем глобалних појава изнедрила је нове облике предузетништва, а међу њима и фриленсинг пословање. Непостојање законске норме у нашем праву које се односи на фриленсере, говори и о одсуству дефинисаности њиховог статуса при пословању. Наиме, једна од основних одлика фриленсинг пословања јесте и флексибилност, која се, између осталог, односи и на статусноправно сагледавање форме у којој ће они да послују, односно пружају услуге на глобалном тржишту. Према томе, на фриленсеру је да одабере да ли ће пословати као физичко лице, што је случај код највећег броја њих, или ће пак да одабере неку од правних форми, сагласно Закону о привредним друштвима. Са становишта функционалне практичности њиховог пословања, али и из доступне праксе, приметно је да су фриленсери, који су пререгистровали своје пословање, били опредељени између предузетничке или форме ДОО. Тим поводом, у раду је сагледан поступак регистрања и пословања фриленсера у овим двама формама. Предочене су предности и недостаци истих, као и различитост у пореском третману који оне имају, а што уједно има и пресудни значај када се фриленсери опредељују у којој ће форми пословати.

Комисија сматра да су постављени циљеви рада у највећем делу испуњени. Мастер рад је писан јасним језиком. Излагање је уједначено и квалитетом и темпом у читавом тексту. Систематизација рада је коректна. Литература коришћена у раду је богата и обухвата релевантне стране и домаће изворе. Грађа на којој се темељи истраживање

коришћена је рационално, критички и у складу са начелом академске коректности. Напомене су адекватно позиционирани и оправдане. Посебан допринос рада огледа се у чињеници да је излагање праћено практичним примерима који су садржином и местом солидно представљени, као и истраживачком праксом која је темељно спроведена.

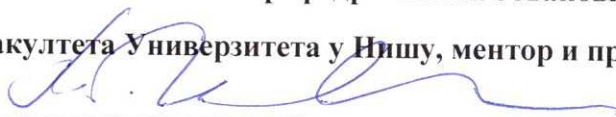
III Предлог за јавну одбрану

Имајући у виду наведено, Комисија закључује да мастер рад „Правни статус фриленсера као привредних субјеката“, кандидата Сава Вешковића, представља резултат самосталног научног рада из области Компанијског права. У складу са тим, Комисија сматра да су испуњени услови предвиђени чланом 36 Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, те предлаже Комисији за докторске и мастер студије Правног факултета у Нишу да усвоји Извештај о оцени мастер рада и његовој подобности за јавну одбрану.

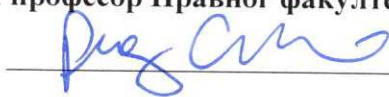
У Нишу, 16.11. 2022. године.

КОМИСИЈА:

Проф. др Милена Јовановић Zattila,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу, ментор и председник

Проф. др Предраг Цветковић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу, члан

Проф. др Видоје Спасић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу, члан

